

CORNELIS CORNELISZ VAN RIJT, ged. Naaldwijk (Geref.) 14.11.1604, zn. van Cornelis Vrancken van Rijt en Trijntje Claesdr (zie **IVb**), bouwman onder Hodenpijl bij Schipluiden aan de Gaag, leenman aldaar, rond 1673 opgenomen in een betershuis te Delft, overl. 17.11.1679, begr. Delft 1.12.1679 (Nieuwe Kerk)

tr.

(1) **NEELTGEN JORISDR WITSENBURCH**, dr. van Joris Anthonisz en Neeltje Alewijns van der Woert, overl. 20.2.1654¹

Kinderen:

1. Cornelia, geb. sept. 1635, begr. Delft 11/14.2.1702

tr.

Cornelis Cornelisz Molenwerff, zn. van Cornelis Cornelisz Molenwerf en Maartje Adams Groen,² overl. voor 3.4.1683

2. Nicolaes, geb. 2.5.1640, volgt **VIk**

tr.

(2) **TRIJNTJE VRANCKEN VAN DER BURCH**, dr. van Vranck Ariensz van der Burch en Dingenom Pietersdr van der Valck,³ overl. Delft 7.10.1678, begr. Wateringen

Op 16.11.1634, rondom de datum van zijn eerste huwelijk, verwerft Cornelis Cornelisz Rijdt na overdracht door Dirck Cornelisz van den Brouck

- 10 morgen land in het ambacht van Hodenpijl (+1)
in leen van de heren van Wassenaar.⁴ Hier vestigt hij blijkbaar zijn boerenbedrijf.

In 1648 verkrijgt hij uit de nalatenschap van zijn vader Cornelis Vrancken

- 9 morgen weiland gelegen in de ban van Wateringen voor de dijk,
strekkende van de dijk zuid op, over de Rijt, tot aan het land van de prins van Oranje. (+2)

Na het overlijden van zijn vrouw Neeltgen stelt Cornelis Cornelisz van Rijt, wonende in het ambacht van Hodenpijl bij Schipluiden op 4.1.1655 een inventaris op van de gemeenschappelijke boedel.⁵ Daaruit blijkt dat ze twee minderjarige kinderen in leven hebben, Cornelia en Claes.

Aangehaald wordt dat Cornelis en zijn vrouw op 15.2.1646 in een codicillaire dispositie de seclusie van de schout en het gerecht hebben vastgelegd, evenals de clause dat de leengoederen gemeen zullen zijn en net zo gedeeld zullen worden als

¹ Deze overlijdensdatum en de geboortedata van de kinderen zijn ontleend aan Oud notarieel archief Delft, inv. nr. 1930, akte 1.

² D.J. Noordam, Families Molenwerf en Van Adrichem te Naaldwijk e.o., *Ons Voorgeslacht*, jrg. 29, 1974, pp. 193-194.

³ Zie o.a. Oud rechterlijk archief Naaldwijk, inb. nr. 39, 27.9.1640, waar Vranck Ariensz van der Burch en Dingenom Pietersdr van der Valck hun twee nog ongehuwde kinderen, Trijntje en Arent, benoemen tot erfgenamen over de na te laten goederen.

⁴ C. Hoek, De leenkamers van de heren van Wassenaar, *Ons Voorgeslacht*, jrg. 33, 1978, pp. 480-481, leen 181.

⁵ Oud notarieel archief Delft, notaris van der Wel, inv. nr. 1930, akte 1.

de overige goederen. Verder wordt verwezen naar een octrooibrief van 6.2.1645 van de Ridderschap, Edelen en Steden van Holland en West-Friesland, waaruit blijkt dat Cornelis over zijn leengoederen mag disponeren.

Het onroerend goed bestaat uit:

- een woning bestaande uit huis, schuur, bergen en geboomten met 10 morgen thijnsbaar land, gelegen in het ambacht van Hodenpijl bij Schipluiden, grenzend aan
 - oost de Gaag
 - zuid Leendert Wiggers schout van Hodenpijl
 - noord het meisjeshuis binnen Delft,
 strekkende tot in de Zijde of Lierwating, zijnde alles samen leen van het huis van Wassenaar en Zuidwijk, en in gebruik bij de boedel.

Hiervan bevonden een leenbrief van 11.11.1634 ten behoeve van Cornelis Cornelisz van Rijt, met een waarbrief voor schepenen van Delft d.d. 28.12.1634.
- 9 morgen weiland in de ban van Wateringen, door Cornelis verkregen bij de scheiding van de boedel van zijn vader Cornelis Vranckensz van Rijt. Deze zijn verhuurd aan Pieter Davits van Oosten voor f 300 per jaar. (2)

Het lijkt erop dat de twee kinderen het laatstgenoemde perceel meekrijgen als moederlijk erfdeel. Op 13.5.1671 koopt d'heer Johan Lamoreux op een openbare veiling de ene helft van

- 9 morgen weiland in de ban van Wateringen (2)
- van de curateuren van de boedel van Cornelis Cornelis Molewerf en Cornelia Cornelisdr van Rijt. Op 27.2.1672 koopt hij de andere helft van Sr. Nicolaes van Rijt, brouwer in de Witte Leelij tot Amersfoort.⁶

Op 2.3.1657 maakt de eerbare Trijntge Vrancken van der Burch, huisvrouw van Cornelis Cornelis van Rijt, wonende omtrent het dorp Schipluiden, haar testament. Ze legt vast dat haar erfgenamen ab intestato genoeg moeten nemen met

- de helft van een woning met 20 morgen land in Wateringen in Wateringenveld, die zij nog gemeen heeft met haar broer Arent van der Burch, (+3)
- de portie erfenis die haar is opgekomen van haar broer Pieter Vranckensen van der Burch, en haar persoonlijke kleren en sieraden. De rest van haar bezittingen komt toe aan haar man. De schulden van voor haar huwelijk en de doodschulden komen ten laste van haar erfgenamen.⁷

Op 27.3.1658 dragen de gezamenlijke erfgenamen van Neeltgen Alewijnsdr van der Woert, weduwe van Joris Anthonisz, hun aandelen in 17 hond onvrij hofland in de hoefslag van Pijnacker onder Hof van Delft over aan mede-erfgenaar Joost Willemsz van der Hoeff. Onder de comparanten zijn Cornelis Cornelisz Molenwerff wonende te Zouteveen als echtgenoot van Cornelia Cornelisdr van der Rijt en de voogden van Claes Cornelisz van Rijt, beiden kinderen van Neeltgen Jorisdr in haar leven huisvrouw van Cornelis Cornelisz van Rijt.⁸

⁶ Zie resp. Oud rechterlijk archief Wateringen, inv. nr. 37, ff. 72 en 81v.

⁷ Oud notarieel archief Delft, inv. nr. 2055, notaris Nicolaes Vrijenberch. Ze herhaalt haar testamentaire dispositie, met enkele kleine aanvullingen, op 5.6.1661. Zie Oud notarieel archief Delft, inv. nr. 2058, akte 70.

⁸ Oud archief Hof van Delft, inv. nr. 92, Giftboek 1645-1682, f. 73v.

Op 3.7.1660 koopt Cornelis van Rijt

- 4 morgen kloosterland, in de Oude Kampse polder onder Maasland.⁹ (+4)

Op 20.3.1664 maken de eerbare Corn. Cornelisz van Rijt bouwman en zijn tweede vrouw de eerbare Trijntge Francken vander Burch, wonend omtrent het dorp Schipluiden, kloek en gezond van lichaam, hun testament op.¹⁰ Als Cornelis als eerste overlijdt krijgt zijn vrouw

- 4 morgen land in de Broekpolder, in het ambacht van Maasland (4)
- de helft van een woning met 20 morgen land, die hij met Arent vander Burch haar broer alsnog gemeen en onverdeeld bezit, in het ambacht van Wateringen in Wateringsveld (3)
- geheel de portie erfenis die haar van haar broer Pieter Franckensz vander Burcht voor het aangaan van haar huwelijk is aangekomen
- 200 gulden
- haar kleding en sieraden.

Als Trijntge als eerste overlijdt, mogen haar erfgenamen ab intestato de genoemde halve woning en de gehele erfenis van haar broer delen. Zij benoemt tot voogden haar broers Adriaen en Arent en Cornelis Pietersz timmerman tot Wateringen, onder seclusie van de heren weesmeesters.

Op 22.3.1673 worden Pieter Jansz Duyvesteyn in De Lier en Gerrit Jansz Duyvesteyn te Maasland, twee neven van Trijntje Vrancken van der Burgh, door het Hof van Holland aangesteld tot curator over Cornelis Cornelisz van Rijdt. Cornelis is als krankzinnige thuis niet meer te handhaven en wordt verpleegd in een betershuis te Delft.¹¹ Dat huis wordt blijkbaar geleid door Hermanus Taerlingh.

Want op 5.3.1676 hernieuwen Pieter en Gerrit Jans Duijvensteijn het contract met hem. Voor f 240 per jaar bestellen ze Cornelis “ in cost en dranck, kledingh en redingh, soo van linde, wolle en alles twelck hij soo in siecke als gesontheit van node soude mogen hebben, niets ter werelt uitgesondert”, zoals hij gewend is gedurende de tijd die hij reeds ten huize van Taerlingh gewoond heeft. Taerlingh moet Cornelis met omzichtigheid bewaren en voorkomen dat iemand van buiten zonder toestemming met Cornelis in contact kan komen.¹²

Op 14.5.1676 draagt Trijntje Vrancken van der Burch te Hodenpijl, samen met Pieter en Gerrit Jansz Duyvesteyn als curatoren over haar man Cornelis Cornelisz van Rijdt, het leen van

- 10 morgen land met huis, berg en geboomte in Schipluiden, gerecht van Hodenpijl, grenzend aan (-1)
 - oost de Gaag
 - zuid Wigger Simons
 - west strekkende in de Zijde of Lierwatering
 - noord het Heilige Geest zuster en oude gasthuis tot Delft,
 waarin Cornelis Cornelisz van Rijdt op 16.11.1634 is geïnvestieerd,

⁹ De aankoop wordt vermeld in Oud notarieel archief Delft, inv. nr. 2205, f. 209.

¹⁰ Oud notarieel archief Delft, inv. nr. 2061, notaris Nicolaes Vrijenberch, f. 48

¹¹ Vgl. Archief gemeente Schipluiden, inv. nr. 915, Transporten Hodenpijl, f. 16v.

¹² Archief Hof van Holland, Boedelrekeningen, inv. nr. 4304(2).

voor een schuldbrief van f 6.700 over aan Harmen Arijensz Delfsgau.¹³

Op 26.11.1676 wordt door Trijntge op verzoek van de curatoren van haar man inventaris opgemaakt van de boedel. Dit gebeurt blijkbaar met terugwerkende kracht. Naast de reeds verkochte woning met 10 morgen land onder Hodenpijl wordt als onroerend goed vermeld:

- 4 morgen kloosterland, in de Oude Kampse polder onder Maasland, volgens de transportbrief d.d. 3.7.1660 (4)
- de helft van een woning met 20 morgen land onder Wateringen, Trijntge aangekomen van haar vader en moeder.¹⁴ (3)

Op 25.2.1680 leggen de curatoren aan het Hof van Holland rekening en verantwoording af van het beheer van de boedel van Cornelis Cornelisse van Rijt, die dan inmiddels is overleden. Het batig saldo van f 350-7-4 komt toe aan de kinderen van Claas van Rijt die samen voor de helft erfgenaam zijn van hun grootvader Cornelis, en voor de wederhelft aan Cornelia van Rijt als dochter van Cornelis. De inkomsten hebben voornamelijk bestaan uit de helft (de andere helft is voor Trijntje) van

de rente en aflossingen op de schuldbrief van Harmen Arijens Delffgaauw vanwege de verkoop van de woning en landerijen in Schipluiden, en de pacht van de 4 morgen land onder Maasland en tot en met 1678 de pacht van de halve woning en landerijen onder Wateringen.

Na het overlijden van Trijntje is de eigendom van

- de helft van een woning met 20 morgen onder Wateringen (-3) volgens het testament van 20.3.1664 namelijk vervallen aan haar erfgenamen ab intestato.¹⁵

Onder de uitgaven worden onder andere de doodschulden van Cornelis opgevoerd. Daaruit blijkt dat de curatoren op 17.11.1679 f 1-18 hebben betaald aan een bode voor het overlijdensbericht van Cornelis. Verder is er een rekening van de Nieuwe Kerk te Delft voor de kosten van het begraven op 1.12.1679: f 7-16 voor de kerk, f 3 voor de Kamer van Charitate, f 2-8 voor de grafmakers en f 15 voor 12 dragers. Daarnaast is er een aparte rekening van de Kamer van Charitate van f 6-6 voor het opperste kleed. Bij het rouwmaal ten huize van Marija Taerlings weduwe van Jasper Delphos is f 120 verteerd.¹⁶

Op 12.5.1694 verkopen

Gerrit Jansz Duijvesteijn wonende alhier voor zichzelf en zich sterk makende voor Pieter Jansz Duijvesteijn zijn broeder,
samen voor de ene helft en
Jan Claesz van Rijt mitsgaders Deonisius de Bode zo voor hem zelf en als procuratie hebbende van monsr. Isak van Rijt en Adriaen van Rijt,
samen voor de andere helft

¹³ Archief gemeente Schipluiden, inv. nr. 915, Transporten Hodenpijl, f. 16v. Zie ook: C. Hoek, De leenkamers van de heren van Wassenaar, *Ons Voorgeslacht*, jrg. 33, 1978, pp. 480-481, leen 181.

¹⁴ Oud notarieel archief Delft, inv. nr. 2205, f. 209.

¹⁵ Die erfgenamen verdelen haar nalatenschap op 6.3.1685, op 17.7.1685 bevestigd door een 'willig decreet' van het Hof van Holland. Zie de transporten in Oud rechterlijk archief Wateringen, inv. nr. 38, ff. 70 en 71, 1.7 en 7.8.1685.

¹⁶ Archief Hof van Holland, Boedelrekeningen, inv. nr. 4304(2).

- 4 morgen klooster eigen land gelegen in de Oude Kampse Polder onder Maasland, grenzend aan (-4)
 - oost Arij van der Weijde met bruikwaar
 - west Heijman Arenz van den Houff met bruikwaar
 - noord 's heren weg,volgens de jongste waarbrief van 30.11.1679,
voor f 1.400 aan Cors Wormsz Groenhoff en Vranck Jorisz bouman zijn aanbehuwde
zoon.¹⁷

¹⁷ Archief gemeente Maasland, inv. nr. 1156, Transporten, f. 343v